

המקום & Talmud-online.nl

Parashat Terumah תְּרוּמָה Maart 01 2025 / 1 Adar 5785.
Shemot (Exodus) 25:1-27:19

Een bijdrage.

De parashat van deze week, Terumah, begint met de lange en gedetailleerde beschrijvingen van de Mishkan, of Tabernakel, in de Torah. De Mishkan was meer dan alleen een "mobiel heiligdom", maar werd geconstrueerd als een microkosmos van het hele universum. De Midrash wijst erop hoe elk van de componenten van de Mishkan overeenkwam met een scheppingsdaad (Midrash Aggadah op Exodus 38):

Het was het eerste huis van aanbidding in Israël, het eerste huis dat Joden voor HaShem bouwden. Maar het idee zelf is beladen met paradoxen, zelfs tegenstrijdigheden. Hoe kun je een huis voor HaShem bouwen? Hij is groter dan alles wat we ons kunnen voorstellen, laat staan bouwen.

Koning Salomo maakte dit duidelijk door het volgende punt te stellen toen hij een ander huis van HaShem inwijdde. De hemelen, zelfs de hoogste hemel, kunnen U niet bevatten. Hoeveel te minder dit huis heb ik gebouwd!" (1 Koningen 8:27). Dat deed Jesaja ook in naam van HaShem zelf: "De hemel is mijn troon en de aarde is mijn voetbank. Welk huis kunt u voor mij bouwen? Waar zal mijn rustplaats zijn? (Jes. 66:1).

Het lijkt niet alleen onmogelijk om een huis voor HaShem te bouwen. Het zou onnodig moeten zijn. HaShem is overal en is overal toegankelijk, Hij is net zo makkelijk bereikbaar in de diepste put als op de hoogste berg, ook in een sloppenwijk in de stad en net als in een paleis bekleed met marmer en goud.

Het antwoord is fundamenteel om ons dat heel goed te realiseren, dat HaShem niet in gebouwen leeft. Hij leeft in de bouwers ervan. Hij leeft niet in stenen structuren, maar in het menselijk hart. Wat de Joodse wijzen en mystici ook zeiden, was dat HaShem in onze parasha zegt: Laat ze Mij een heiligdom bouwen, zodat Ik in hen kan wonen " (Ex. 25:8), dus niet "dat Ik (HaShem) erin kan wonen.

Het volk maakte het gouden kalf kort nadat Mozes veertig dagen op de berg was geweest om de Torah te ontvangen. Het was naar mijn mening zo dat zolang Mozes in hun midden was, wisten de mensen dat hij met HaShem communiceerde, en HaShem met hem, en daarom was HaShem bereikbaar voor hen. Hij was als het ware altijd dichtbij. Maar toen hij bijna zes weken afwezig was, raakten het volk in paniek. Wie anders kon de kloof tussen het volk en HaShem overbruggen? Hoe konden ze nu HaShem zijn instructies horen? Door welke tussenpersoon konden ze contact maken met de goddelijke aanwezigheid?

Daarom zei HaShem tegen Mozes: Laat ze mij een heiligdom bouwen, zodat ik onder hen (eigenlijk dus in hen) kan wonen. Het sleutelwoord hiervoor is het werkwoord sh'k'n , wonen. Nooit eerder was het in verband met HaShem gebruikt. Het werd uiteindelijk een sleutelwoord van het Jodendom zelf. Hieruit kwam het woord Mishkan, wat heiligdom betekent, en Shekhinah, de goddelijke aanwezigheid. Shakhen betekent in het Hebreeuws een buurman, de persoon die naast je woont. Wat de Israëlieten nodig hadden en wat HaShem hun gaf, was een manier om zich net zo dicht bij HaShem te voelen als bij onze buurman.

Dat is wat de patriarchen en matriarchen hadden. Zo sprak HaShem tot Abraham, Isaak en Jacob, Sarah, Rebecca, Rachel en Lea, als een vriend. Hij vertelde aan Abraham en Sarah dat ze een kind zouden krijgen.

Www.hamakom.eu werkt nauw samen met www.talmud-online.nl
Lessen kunt u ook op www.youtube.com/@talmoedkanaal vinden.

המקום & Talmud-online.nl

Hij legde Rebecca uit waarom ze zoveel pijn had tijdens haar zwangerschap. Hij verscheen aan Jacob op belangrijke en moeilijke momenten in zijn leven en vertelde hem dat hij niet bang hoefde te zijn.

Dat was iets wat de Israëlieten tot nu toe nog niet hadden meegemaakt. Natuurlijk hadden ze gezien dat HaShem plagen over de Egyptenaren had gebracht. Ze hadden gezien dat Hij de zee spleet. Ze hadden gezien dat Hij manna uit de hemel en water uit een rots zond. Ze hadden Zijn bevelende stem op de berg Sinaï gehoord en vonden het bijna ondraaglijk. Ze zeiden dan ook tegen Mozes: "Spreek zelf tot ons en wij zullen luisteren. Maar laat HaShem niet tot ons spreken anders sterven we. M.a.w HaShem was aan hen verschenen als een overweldigende aanwezigheid, een onweerstaanbare kracht, een licht zo helder dat je er blind van kon worden als je ernaar kijkt, een stem zo sterk dat je er doof van wordt.

Dus dat HaShem voor iedereen toegankelijk was, niet alleen voor de pioniers van het geloof de patriarchen en matriarchen maar voor elk lid van een groot volk, was voor hen nieuw. Het was ook een uitdaging voor HaShem Zelf. Hij moest doen wat de Joodse mystici tzeitsum noemden, Zichzelf "samentrekken", Zijn licht afschermen, Zijn stem verzachten, Zijn glorie verbergen in een dikke wolk. Maar dat was voor HaShem als het ware het makkelijke gedeelte. Het moeilijke gedeelte echter had niets met HaShem te maken maar alles met ons. Hoe komen wij ertoe de aanwezigheid van HaShem te voelen? En eigenlijk als we naar buiten gaan is dat nog niet eens moeilijk. Wanneer we naar de natuur kijken is het niet moeilijk om de Hand van HaShem te zien. Zo is ook helemaal niet moeilijk om dat te doen als je staat aan de voet van de Mount Everest of de Grand Canyon. Je hoeft zelfs niet heel religieus te zijn om ontzag te voelen in de aanwezigheid van het sublieme.

Zoals velen van u misschien wel weten betekend natuur in het hebreuws Teh-va טֶה-וָא. In de Torah worden twee objecten aangeduid als een teh-va . Een daarvan is de Ark die Noach bouwt, we noemen het maar een soort van cruiseschip dat het leven op aarde zal redden. De andere keer dat het woord tevah voorkomt , verbergt de moeder van Mozes hem als baby in een mand die ze waterdicht heeft gemaakt met pek. Die geweven teh-va drijft ook, net zoals de Ark van Noach maar kan ook niet worden bestuurd. HaShem moet aan het roer staan en niet wij als mensen.

Dit biedt alle ingrediënten voor een prachtige les van de Baal Shem Tov, de stichter van het chassidisme. In de instructies voor het bouwen van de ark vertelt HaShem Noach: "leg tzohar in de tevah ." Tzohar betekent "straling" of "licht" en " tevah " betekent hier "Ark." HaShem herinnert Noach eraan dat hij ervoor moet zorgen dat er een dakraam in het dak van de ark zit, zodat zowel het gezin als de dierenlading kunnen zien! Het licht van HaShem moet altijd zichtbaar zijn

Wanneer we het woord teh-va echter in de latere betekenis van " woord " zullen opvatten, dan begrijpt de Baal Shem Tov het vers als volgt "U zult glans in uw woorden brengen" oftewel "vul uw woorden met licht". Een hele mooie les voor ons, we moeten in het spreken van onszelf licht van Hashem hebben. Ook zit er een verband in met de parasha hoe vreemd het ook mag klinken. Want ook bij de bouw van de Mishkan behoorde men een ark te bouwen hoewel dit anders geschreven is er het verband op deze manier wel degelijk te zien. Want HaShem moest zijn licht samentrekken. Wanneer we dan bovendien kijken naar Ta'anit 2:1 vertelt dit hoe op gemeenschappelijke vastendagen de teh-va naar buiten werd gebracht naar het stadsplein in een uiting van publiekelijke schreeuw, en een andere Misjna (Megillah 3:1) bepaalt dat geld dat wordt ontvangen van de verkoop van een synagoge gebouw alleen mag worden gebruikt voor de aankoop van een teh-va of iets heiligers dan een teh-va. Wat bedoelt de Misjna wanneer het in deze gevallen verwijst naar een teh-va ? De commentatoren bespreken of de Misjna hier verwijst naar de Heilige Ark van een synagoge waarin de Torahrollen worden bewaard, of naar de tafel (bekend als bimah) waarop de Torahrollen worden gelegd terwijl ze worden gelezen. Hoe dan ook, het woord teh-va verwijst in de taal van de Misjna niet uitsluitend naar iets dat op water drijft.

המקום & Talmud-online.nl

Dat is misschien wel het grote geheim van de naam van deze parashat, Terumah. Een bijdrage leveren! HaShem zei tegen Mozes: Zeg tegen de Israëlieten dat ze een bijdrage voor mij moeten nemen. De beste manier om HaShem te ontmoeten is door te geven, dat doen we niet alleen door materiele zaken maar meer door woorden die we spreken. Het is een manier om dank te zeggen net zoals we onze gebeden zeggen zijn woorden een daad van dankbaarheid. Dat is het verschil in de menselijke geest tussen de aanwezigheid van HaShem en de afwezigheid van HaShem.

Jaäcov Noorland talmid van Rabbi J. de Leeuwe

ha-makom.eu

Www.hamakom.eu werkt nauw samen met www.talmud-online.nl
Lessen kunt u ook op www.youtube.com/@talmoedkanaal vinden.